

тей фарб для більшого художнього ефекту сприяли його світовому визнанню, унікальності авторської манери та впізнаваності творів.

Список використаних джерел:

1. Левицька О. С. Намальоване море: мариністка в художній біографіці про митців Національний університет «Львівська політехніка» 2025. № 2. С. 269 – 277.
2. Грузін Д. В., Бацак Н. І. Куїнджі Архип Іванович. НАН України. Інститут історії України. – Київ: В-во «Наукова думка», 2008. С. 568. URL:http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?Z21ID=&I21DBN=DOP&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Kuindzhi_Arhip
3. Турчак-Лазуренко, Л. (2023). Творчість Архипа Куїнджі у контексті української та світової художньої культури. Питання культурології, 41, 21–31. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.41.2023.276683>.
4. «Україна, а не Малоросія». Чому Архип Куїнджі – саме український художник? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/arkhyp-kuyindzhi-ukrayinskiy-khudozhnyk/32930770.html>

УДК 7.05:655:39(477):316.7(4)

Грищенко Анастасія, студентка кафедри дизайну

Карпов Віктор Васильович, доктор історичних наук, завідувач кафедри дизайну факультету образотворчого мистецтва і дизайну

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Київ, Україна

ДИЗАЙН ПОЛІГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ ЯК ФОРМА ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ В СУЧАСНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВІЗУАЛЬНИЙ ПРОСТІР

Анотація. У роботі розглядається роль дизайну поліграфічної продукції як засобу інтеграції українського фольклору в сучасний європейський візуальний простір. Проаналізовано особливості адаптації традиційних фольклорних мотивів до актуальних дизайнерських тенденцій, а також визначено принципи збереження національної ідентичності в умовах глобалізації. Обґрунтовано значення поліграфічного дизайну як інструменту культурної комунікації та репрезентації української візуальної культури на міжнародному рівні.

Ключові слова: український фольклор, поліграфічний дизайн, візуальна комунікація, культурний код, європейський контекст, етнодизайн, ідентичність.

Вступ. У сучасних умовах глобалізаційних процесів та європейської інтеграції особливої актуальності набуває питання збереження й репрезентації національної культурної спадщини. Візуальна культура, зокрема дизайн, стає одним із ключових інструментів для показу культурних елементів у міжнародному середовищі [2]. Український фольклор, як складова нематеріальної культурної спадщини, містить значний потенціал для формування впізнаваної візуальної мови [4]. Водночас його використання в сучасному дизайні потребує не лише відтворення, а й осмисленої адаптації відповідно до актуальних естетичних і комунікативних вимог.

Проблематика взаємодії традиції та сучасності розглядається у працях, присвячених розвитку українського дизайну, етнодизайну та візуальної культури. Дослідники підкреслюють важливість переосмислення народних мотивів як елементів культурного коду, здатних функціонувати у сучасному глобалізованому просторі.

Метою роботи є визначення особливостей інтеграції українського фольклору в сучасний євро-

пейський візуальний простір засобами дизайну поліграфічної продукції [4]. Дизайн поліграфічної продукції займає важливе місце у системі візуальної комунікації, поєднуючи естетичну, функціональну та культурну складові. У сучасному контексті він виступає ефективним середовищем для інтерпретації та трансформації фольклорних мотивів [1].

Матеріали та методи дослідження базуються на аналізі зразків сучасної поліграфічної продукції (плакати, постери, листівки, книжкові видання, пакування тощо), у яких використовуються елементи українського фольклору. Застосовано порівняльний аналіз, що дозволяє виявити характерні прийоми адаптації традиційних мотивів до сучасних дизайнерських практик. Також використано узагальнення теоретичних підходів до інтерпретації культурного коду в дизайні.

Інтеграція фольклору в сучасний європейський візуальний простір відбувається через процес трансформації традиційних форм [4]. Йдеться не про їх буквальне відтворення, а про переосмислення з урахуванням актуальних тенденцій, таких як мінімалізм, лаконічність композиції, використання обмеженої кольорової палітри та універсальних графічних засобів [1].

Важливим аспектом є збереження змістового наповнення фольклорних елементів. Орнаменти, символи та образи виконують функцію носіїв культурного коду, що дозволяє передавати ідентичність у сучасному візуальному середовищі [3]. Водночас їх інтерпретація має бути адаптованою до сприйняття широкою аудиторією, у тому числі міжнародною.

Результати дослідження свідчать, що ефективна інтеграція українського фольклору в поліграфічному дизайні досягається за умов поєднання трьох основних принципів:

стилістичної адаптації традиційних мотивів до сучасної візуальної мови;

збереження їх змістового значення;

орієнтації на універсальність сприйняття.

У сучасній поліграфії фольклорні елементи дедалі частіше виконують не лише декоративну, а й концептуальну функцію, формуючи основу візуального образу. Це дозволяє розглядати дизайн як посередника між культурною спадщиною та сучасним європейським контекстом.

Водночас важливим залишається баланс між автентичністю та інноваційністю [1]. Надмірна стилізація може призвести до втрати змісту, тоді як буквальне копіювання може викликати втрату актуальності [3]. Саме тому ключовим є той підхід, який передбачає гнучке переосмислення фольклору як системи візуальних знаків.

Висновки. Дизайн поліграфічної продукції виступає ефективним засобом інтеграції українського фольклору в сучасний європейський візуальний простір, забезпечуючи поєднання традиційних культурних елементів із актуальними дизайнерськими практиками. Встановлено, що ключову роль у цьому процесі відіграє адаптація фольклорних мотивів до сучасної візуальної мови при збереженні їх змістового наповнення. Такий підхід сприяє формуванню впізнаваної національної ідентичності та її ефективній репрезентації у міжнародному середовищі.

Отже, поліграфічний дизайн можна розглядати як важливий інструмент культурної комунікації, що забезпечує актуалізацію та інтеграцію українського фольклору в сучасний європейський культурний простір.

Список використаних джерел:

1. Дяків М. Графічний дизайн поліграфічної рекламної продукції в ЗМІ. Концептуальні проблеми розвитку сучасної гуманітарної та прикладної науки: матеріали II Всеукраїнського науково-практичного симпозіуму (м. Івано-Франківськ, 20-21 квітня 2018 року). Івано-Франківськ, 2018. С. 315–322.
2. Графічний дизайн як сучасний засіб комунікації / Т. А. Петухова та ін. Суспільство та національні інтереси. 2024. вип. 8. С. 305–319.
3. Соснюк О. П., Остапенко І. В. Культурні коди як маркери національної ідентичності: можливості актуалізації в освітньому просторі. Проблеми розвитку ідентичності особистості в освітньому просторі: Матеріали III круглого столу 15 жовтня 2024 року. 2024. С. 93–103.
4. Фольклор у сучасному суспільстві: традиції, трансформації. Колективна монографія / [відп. ред. Л. Вахніна] ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ : видавництво ІМФЕ, 2024. 300 с.

5. Карпов В.В. Ейдетика українського народного костюму в конструкції теорії нейроарту та антропології. Український мистецтвознавчий дискурс, Київ. 2022. № 3. С.31-37.

УДК 72.012:004

Гура Ельвіра Петрівна

Гнатюк Л. Р., науковий керівник, кандидат архітектури, доцент

Приватний вищий навчальний заклад «Київський міжнародний університет»

Київ, Україна

МАЙБУТНЄ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ТЕХНОЛОГІЙ: ЦИФРОВА ІНКЛЮЗІЯ В АРХІТЕКТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Анотація. У статті досліджується фундаментальна еволюція концепції інклюзивності в сучасному архітектурному середовищі через глибоку інтеграцію інноваційних цифрових технологій. Розглядається парадигмальний перехід від суто механічної фізичної безбар'єрності до інтелектуальної цифрової інклюзії. Аналізується використання концепції Інтернету речей (IoT), систем доповненої реальності (AR), штучного інтелекту та адаптивної сенсорної архітектури (Ambient Assisted Living). Обґрунтовується необхідність створення гібридних просторів для забезпечення рівноправного, автономного доступу та психологічного комфорту маломобільних груп населення, що є критично важливим етапом у контексті повоєнної відбудови України та її європейської трансформації.

Ключові слова: цифрова інклюзія, безбар'єрне середовище, універсальний дизайн, розумний простір, Інтернет речей (IoT), AR-навігація, ергодизайн, психологічна ергономіка, Ambient Assisted Living.

Вступна частина. Розвиток дизайну та архітектури в Україні у контексті європейської трансформації суспільства вимагає принципово нових, комплексних підходів до формування життєвого простору. Традиційне розуміння інклюзивності, яке десятиліттями зосереджувалося переважно на подоланні фізичних перешкод — проектуванні пандусів, підйомників, понижених бордюрів та тактильної навігації, — сьогодні стрімко еволюціонує під впливом четвертої промислової революції [1, 2]. На зміну суто архітектурним та будівельним рішенням приходять концепція «цифрової інклюзії» та інтерактивної безбар'єрності.

Проблематику ергономіки, філософію універсального дизайну та інтеграції інноваційних технологій в архітектуру активно досліджували вітчизняні та закордонні вчені. Зокрема, В. Ф. Рунге [3] заклав основи розуміння середовищної ергономіки, Г. В. Кузьміна та О. В. Левченко [2] досліджували концепт «розумного простору», а Т. О. Мельник [6] підіймала питання соціальних аспектів смарт-архітектури. Їхні праці доводять, що архітектура більше не може розглядатися як статична оболонка. Однак питання синергетичного поєднання базової фізичної доступності із новітніми цифровими сервісами у вітчизняній практиці залишається фрагментарним. Відсутній комплексний підхід до створення справді безперервного ланцюга інклюзивності на стику матеріального і віртуального світів [4].

Особливої гостроти та актуальності це питання набуває сьогодні, в умовах повномасштабної війни, коли кількість людей з інвалідністю (зокрема ветеранів та цивільного населення, що постраждало від бойових дій) в Україні безпрецедентно зростає [7]. Суспільство вимагає швидкого створення просторів із високим рівнем емпатії, адаптивності та поваги до людської гідності.

Мета роботи — проаналізувати роль, вплив та практичні аспекти впровадження інноваційних технологій (IoT, AR-навігації, систем штучного інтелекту) на формування сучасного ергономічного, інклюзивного та психологічно комфортного архітектурного середовища в межах міських територій.